

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA AYAŞ BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	39

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket	6
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar	14
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar	14
Tablo 10: Mevduat Faiz Gelirlerinden Yapılan Tevkifat Tutarlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesine İlişkin Örnek.....	18
Tablo 11: Bina İnşaat Harcına İlişkin Mevzuata Göre Uygulanması Gereken Tarife ile İdare Tarafindan Uygulanan Mevcut Tarife.....	28
Tablo 12: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan ve %10'luk Sınırı Aşan Alım Tutarları.....	31

KISALTMALAR

BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KDV	Katma Değer Vergisi
KİK	Kamu İhale Kurulu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
Yİ-ÜFE	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması
2. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
3. Mevduat Faiz Gelirleri Üzerinden Yapılan Tevkifat Tutarlarının Bütçe Geliri Olarak Kaydedilmesi
4. Kalkınma Ajansı Payının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Rekonstrüksiyon İşinde İhale Mevzuatına Uygun Olmayan Hususların Bulunması
2. Hurda Niteliğindeki Varlıklara İlgili Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması
3. Taşınır Mevcudunun ve İşlemlerinin Muhasebe Sisteminden Tam Olarak Takip Edilememesi
4. Taşınmaz Satış İhalelerinde Sözleşme Yapma Yükümlülüğüne Uymayan İstekliler Hakkında İhalelere Katılmaktan Geçici Olarak Yasaklama İşlemi Yapılmaması
5. Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
6. Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi
7. Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması
8. İdareye Ait Akaryakıt İstasyonunda Otomasyon Sisteminin Bulunmaması
9. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
10. Yetkilendirilmiş Muayene Kuruluşuyla Meclis Kararı Olmaksızın Asansör Periyodik Kontrolüne İlişkin Hizmet Protokolü İmzalanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Ayaş Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Kanun olup bu Kanun'da İdarenin görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçesi ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır. 5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde ise belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Ayaş Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 12 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre bir belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Ayaş Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı birim bulunmamaktadır. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 1 ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen 1 olmak üzere toplam 2 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 6 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	118	29
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	59	23
Geçici İşçi	-	-
Toplam	177	52

696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	36
---	---	----

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri, 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Ayaş Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	0,00	17.094.000,00	0,00	7.325.000,00	24.419.000,00	23.126.139,04	1.292.860,96	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	2.625.000,00	0,00	1.210.000,00	3.835.000,00	3.336.753,87	498.246,13	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	35.598.000,00	0,00	32.100.000,00	67.698.000,00	58.672.680,09	9.025.319,91	0,00
Faiz Giderleri	0,00	150.000,00	0,00	0	150.000,00	1.260,00	148.740,00	0,00
Cari Transferler	0,00	900.000,00	0,00	20.000,00	920.000,00	354.753,93	565.246,07	0,00
Sermaye Giderleri	0,00	62.388.000,00	0,00	-34.650.000,00	27.738.000,00	22.382.376,03	5.355.623,97	0,00
Sermaye Transferleri	0,00	590.000,00	0,00	-125.000,00	465.000,00	338.117,35	126.882,65	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenek	0,00	7.655.000,00	0,00	-5.880.000,00	1.775.000,00	0,00	1.775.000,00	0,00

Toplam	0,00	127.000.000,00	0,00	0,00	127.000.000,00	108.212.080,31	18.787.919,69	0,00
--------	------	----------------	------	------	----------------	----------------	---------------	------

Ayaş Belediyesinin 2023 mali yılı bütçesi ile 127.000.000,00 TL ödenek öngörölmüş olup önceki yıldan devreden ödenek bulunmadığından 2023 yılı ödenek toplamı 127.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 108.212.080,31 TL bütçe gideri yapılmış, 18.787.919,69 TL ödenek ise iptal edilmiştir. 2024 yılına devreden ödenek bulunmamaktadır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	2.690.000,00	7.118.707,16	647,5	7.118.059,66	264,61
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.145.500,00	11.347.833,76	5.000,00	11.342.833,76	273,62
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	73.590.000,00	18.067.886,36	0,00	18.067.886,36	24,55
05- Diğer Gelirler	36.534.500,00	53.612.456,62	1.662,13	53.610.794,49	146,74
06- Sermaye Gelirleri	10.200.000,00	5.695.656,22	8.308,21	5.687.348,01	55,76
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler (-)	-160.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	127.000.000,00	95.842.540,12	15.617,84	95.826.922,28	75,45

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri %75,45 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%264,61), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%273,62) ve diğer gelirler (%146,74), beklenenin üstünde, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler (%24,55) ve sermaye gelirleri (%55,76), beklenenin altında gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerindeki artış yeniden değerlendirme oranında meydana gelen artıştan, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artış ise kira gelirlerindeki artıştan kaynaklanmaktadır. Ayrıca merkezi idare gelirlerinden aktarılan paylardaki artış diğer gelir kalemindeki artışı büyük oranda desteklemiştir. Yıl içerisinde yapılması planlanan Et Entegre Tesisi için alınacak şartlı bağış ve yardımlara ilişkin protokolün yapılamaması nedeniyle, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	24.419.000,00	23.126.139,04	94,71
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.835.000,00	3.336.753,87	87,01
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	67.698.000,00	58.672.680,09	86,67
04- Faiz Gideri	150.000,00	1.260,00	0,84
05- Cari Transferler	920.000,00	354.753,93	38,56

06- Sermaye Giderleri	27.738.000,00	22.382.376,03	80,69
07- Sermaye Transferleri	465.000,00	338.117,35	72,71
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	1.775.000,00	0,00	0,00
Toplam	127.000.000,00	108.212.080,31	85,21

Buna göre 2023 yılında bütçe giderleri %85,21 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri (%94,71), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%87,01), mal ve hizmet alım giderleri (%86,67), ile sermaye giderleri (%80,69), beklenene yakın gerçekleşirken; faiz gideri (%0,84), cari transferler (%38,56) ve sermaye transferleri (%72,71) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2021-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2022-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Vergi Gelirleri	2.702.433,28	3.626.272,61	7.118.707,16	34,19	96,31
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.709.398,46	6.117.890,64	11.347.833,76	34,19	85,49
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	4.775.924,74	9.250.156,17	18.067.886,36	93,68	95,33
Diğer Gelirler	15.965.500,65	30.260.951,26	53.612.456,62	89,54	77,17
Sermaye Gelirleri	3.980.866,64	1.992.917,45	5.695.656,22	-49,94	185,39
Toplam	31.134.123,77	51.248.188,13	95.842.540,12	64,60	87,02
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	64.282,25	17.811,50	15.617,84	-72,29	-12,32
Net Toplam	31.069.841,52	51.230.376,63	95.826.922,28	64,89	87,05

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 44.596.545,65 TL'lik (%87,05) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 3.492.434,55 TL (%96,31), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 5.229.943,12 TL (%85,49), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 8.817.730,19 TL (%95,33) ve sermaye gelirlerinde 3.702.738,77 TL (%185,39) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Sermaye gelirlerindeki artış yıl içerisinde yapılan taşınmaz satışlarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2021-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A) /A]	2022-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	7.261.067,31	11.885.773,54	23.126.139,04	63,69	94,57
SGK Devlet Prim Giderleri	1.211.248,64	1.844.683,81	3.336.753,87	52,30	80,88
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.737.102,49	30.141.907,82	58.672.680,09	156,81	94,65
Faiz Giderleri	24.250,79	3,44	1.260,00	-99,99	36.527,91
Cari Transferler	383.314,36	62.900,66	354.753,93	-83,59	463,99
Sermaye Giderleri	6.841.859,08	7.865.475,50	22.382.376,03	14,96	184,56
Sermaye Transferleri	542.898,54	199.896,78	338.117,35	-63,18	69,15
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	28.001.741,21	52.000.641,55	108.212.080,31	85,71	108,10

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 56.211.438,76 TL (%108,10) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 11.240.365,50 TL (%94,57), mal ve hizmet alım giderlerinin 28.530.772,27 TL (%94,65) ve sermaye giderlerinde 14.516.900,53 TL (%184,56) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Sermaye giderlerinde meydana gelen artış, yıl içerisinde protokollere bağlı alınan bağış ve yardımların asfalt alımı ve restorasyon harcamalarında kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 94.371.723,73 TL; Faaliyet Geliri 113.816.275,03 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 19.444.551,30 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiş olup dolaylı olarak hissedarı olduğu şirket bulunmamaktadır.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirket

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Hisse Oranı (%)
1	Ayaş Belediyesi Personel Limited Şirketi	600.000,00	600.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Ayaş Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan Cetveli

b) Temel Mali Tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer Mali Tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Faaliyet sonuçları tablosu

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır. Raporda yer alan mali tablolara enflasyon düzeltmesi uygulanmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

---

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç

kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

2023 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, kurum iç kontrol sistemi, iç kontrol bileşenleri bazında aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kontrol ortamı, iç kontrol sisteminin diğer bileşenleri için bir temel oluşturur. Kontrol ortamında esas unsur idarede iç kontrolün üst yönetim tarafından sahiplenilmesi ve iç kontrol bilincinin oluşturulmasıdır. Bu itibarla kontrol ortamı genel anlamda kurum kültürünü ifade eder.

Kontrol ortamına yönelik olarak; Kurumun organizasyon yapısı içerisindeki görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda İdarenin tüm birimlerini kapsayan bir çalışmanın mevcut olmaması nedeniyle eksiklikler bulunmaktadır. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiş ve hassas görevlere ilişkin prosedürler oluşturulmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

Risk değerlendirme, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için yapılan tüm faaliyetlerde karşılaşılabilecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve bu risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesi süreçlerini içerir. Bu kapsamda risk değerlendirme, tüm iş süreçlerinde geçerli olan tehdit ve fırsatların katılımcı yöntemlerle belirlenmesi ve belirlenen unsurların etki ve olasılık analizlerinin yapılmasını gerektiren bir iç kontrol bileşenidir.

Bu kapsamda Stratejik plan, 5393 sayılı Kanun’un 41’inci maddesine göre, nüfusu 50.000’in altında olan belediyelerde hazırlanması zorunlu olmadığı için hazırlanmamıştır. İdare performans programı hazırlanmamıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Kurumsal risklerin ve iç kontrol risklerinin belirlenmesi ve risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma mevcut değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kontrol faaliyetleri, hali hazırda mevcut olan ya da gerçekleşmesi öngörülen riskleri ortadan kaldırmak, etki ve/veya ihtimalini azaltmak üzere planlanarak uygulanan tüm eylemlerdir. Kontrol faaliyetleri, belirlenen her bir risk için farklılık arz edebilir. Zira söz

konusu faaliyetlerin başarılı olabilmesi, karşılık geldiği her riske uygun bir şekilde belirlenmiş olmasına bağlıdır. Bununla birlikte uygulamaya konulan kontrol faaliyetlerinin sürekli takip edilerek bunlar üzerinde gerekli iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir.

Bu bileşene yönelik olarak; Kamu idaresi tarafından yetkilerin belirlenmesi amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, “görevler ayrılığı” ilkesine riayet edilmemektedir. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Harcama birimlerinde ve mali hizmetler biriminde süreç kontrolünü içeren ön mali kontrol, etkin bir şekilde işlememekte ayrıca Kamu İdaresinin ön mali kontrol yönergesi de mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Bilgi ve iletişim, iç kontrol sisteminin diğer unsurları olan kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki koordinasyonu sağlar. Bu anlamda kurumun belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşması için yürütülen faaliyetler ile söz konusu faaliyetlere yönelik tespit edilen risklerin ve belirlenen kontrol faaliyetlerinin ilgili tüm görevlilere zamanında, uygun bir şekilde aktarılması bilgi ve iletişim bileşeni tarafından sağlanır.

Bu bileşene yönelik olarak; İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İzleme, iç kontrol sürecinin performansını tespit etmek amacıyla, söz konusu sürecin belirlenen uygun aralıklarla düzenli olarak izlenmesidir. Bu kapsamda izleme bileşeni, diğer iç kontrol bileşenlerine ilişkin faaliyetlerin uygun şekilde belirlenerek yürütülmesini izler ve belirli aralıklarla sürekli olarak değerlendirmeler yapar. Söz konusu değerlendirme sonucunda tespit edilen eksiklikler belirlenerek ilgililere iletilir.

Söz konusu bileşene yönelik olarak; İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulmaması nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. Dolayısıyla herhangi bir iç denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ayaş Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması

İdarenin 2023 yılı mali tablolarının incelenmesinde maddi duran varlık grubunda kayıtlı bir kısım duran varlık için amortisman ayrılmadığı, bir kısım duran varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin “Hesap grubuna ilişkin işlemler” başlıklı 187'nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 202'nci maddesinde; bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde gidere dönüştürülmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ifade edilmiştir.

“Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve

tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin bir kısım duran varlık için amortisman ayırmadığı, bir kısım duran varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayırdığı tespit edilmiştir.

Amortisman ayrılmamış maddi duran varlıklar ile kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılmış maddi duran varlıklara aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri
251.01.02	Enerji Nakil Hatları	6.400,38
251.01.20.01	Meydanlar	28.573.859,70
251.01.20.02	Parklar ve Yeşil Alanlar	461.325,19
251.01.20.03	Mesire Yerleri	25.490.134,39
251.01.99.00	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	27.192.411,04
252.01.01.02.03	Orta Öğretim Okulları	6.006,78
252.01.01.04.11	İbadet Yerleri	41.471,81
252.01.01.04.13	Düğün, Tören ve Konferans Salonları	1.518.513,66
252.01.01.06.99	Diğer	66.806.318,48
252.01.01.07.01	Kamu Konutları	13.836,30
252.01.01.10.01	Hangarlar, Antrepolar, Silolar ve Depolar	560.837,10
TOPLAM		150.671.114,83

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
251.xx.03.00	Su İsale Hatları	117.306,00	4.030.970,65	-3.913.664,65
251.xx.04.00	Kanalizasyon Hatları	0,00	8.775.445,75	-8.775.445,75
252.xx.01.99	Diğer	0,00	1.466.509,00	-1.466.509,00
252.xx.02.04	Üniversite, Akademi, Enstitü ve Yüksek Okul Binaları	0,00	2.173,48	-2.173,48
253.02.01.	Tarım ve Ormancılık Makineleri	34.591,22	68.532,44	-33.941,22
253.02.02.	İnşaat Makineleri ve Aletleri	19.522,20	67.431,00	-47.908,80
253.02.03.	Atölye Makineleri ve Aletleri	20.278,67	51.184,14	-30.905,47
253.02.05.	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	361.246,34	498.375,01	-137.128,67
253.02.07.	Paketleme Makineleri	27,51	55,02	-27,51
253.02.09.	Ayrırma, Sınıflandırma Makineleri	7.555,00	15.110,00	-7.555,00
253.02.10.	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	3.690,00	7.380,00	-3.690,00
253.03.01.	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	21.934,57	43.869,14	-21.934,57
253.03.02.	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	42.245,99	87.642,58	-45.396,59
253.03.03.	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler	75,18	150,36	-75,18

253.03.04.	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	234,08	468,16	-234,08
253.03.05.	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	248,00	496,00	-248,00
253.03.06.	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	84.878,50	158.513,10	-73.634,60
253.03.07.	Müzik Aletleri ve Aksesuarları	19.835,60	50.606,20	-30.770,60
253.03.08.	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	33.984,00	69.944,50	-35.960,50
254.01.06.	Mopet ve Motosikletler	200,00	400,00	-200,00
254.02.07.	Botlar	2.024,82	4.049,64	-2.024,82
255.01.01.	Döşeme Demirbaşları	235.930,56	328.322,69	-92.392,13
255.01.02.	Temsil ve Tören Demirbaşları	364.780,50	464.921,73	-100.141,23
255.01.03.	Koruyucu Giysi ve Malzemeler	2.500,00	5.000,00	-2.500,00
255.01.05.	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar	1.633,00	3.266,00	-1.633,00
255.02.01.	Bilgisayarlar ve Sunucular	566.145,64	666.381,27	-100.235,63
255.02.02.	Bilgisayar Çevre Birimleri	190.107,56	256.009,12	-65.901,56
255.02.03.	Tekser ve Çoğaltma Makineleri	24.107,83	48.215,66	-24.107,83
255.02.04.	Haberleşme Cihazları	27.988,00	55.976,00	-27.988,00
255.02.06.	Aydınlatma Cihazları	17.268,00	34.536,00	-17.268,00
255.02.99.	Diğer Büro Makineleri ve Aletleri	161.271,86	194.116,71	-32.844,85
255.03.01.	Büro Mobilyaları	509.436,55	671.983,56	-162.547,01
255.03.02.	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	83.513,37	122.826,62	-39.313,25
255.03.03.	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	55.184,79	101.194,57	-46.009,78
255.03.05.	Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler	325,00	650,00	-325,00
255.04.01.	Yemek Hazırlama Ekipmanları	14.913,84	29.827,60	-14.913,76
255.05.04.	Koruma Altına Alınan Hayvanlar	5.546,00	11.092,00	-5.546,00
255.07.04.	Bilgi Saklama Üniteleri	0,00	8.953,50	-8.953,50
255.08.01.	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	13.728,30	27.456,60	-13.728,30
255.08.02.	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	9.594,98	19.189,96	-9.594,98
255.08.04.	Okul Bahçesi ve Oyun Demirbaşları	3.000,00	6.000,00	-3.000,00
255.09.01.	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	0,00	59,00	-59,00
255.09.02.	Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	150,00	300,00	-150,00
255.09.03.	Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	30.836,10	67.072,10	-36.236,00
255.09.99.	Diğer Spor Amaçlı Kullanılan Demirbaşlar	0,00	19.572,00	-19.572,00
255.10.02.	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	131.902,87	262.455,76	-130.552,89
255.10.03.	Yangın Söndürme ve Tedbir Cihaz ve Araçları	40,00	80,00	-40,00
255.11.01.	Vitrinde Sergilenen Süs Eşyaları	5.208,90	10.417,80	-5.208,90
255.11.02.	Duvarıda Sergilenen Süs Eşyaları	19.254,00	38.508,00	-19.254,00
255.11.03.	Masa ve Sehpalarda Sergilenen Süs Eşyaları	3.565,00	7.370,00	-3.805,00
255.12.02.	Büro Malzemeleri	430,00	860,00	-430,00
255.99.02.	Seyyar Tanklar ve Tüpler	48.793,00	51.743,00	-2.950,00
255.99.03.	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınırlar	29.786,50	59.573,00	-29.786,50
TOPLAM				-15.646.416,59

Bu kapsamda, amortismanına tabi varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle bilançoda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı eksik, maddi duran varlıkların net değerleri fazla; Faaliyet Sonuçları Tablosunda amortisman giderleri eksik görünmektedir. Ayrıca, amortismanına tabi maddi duran varlıklar için kayıtlı tutarından daha fazla amortisman ayrılması bilançoda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının 15.646.416,59 TL fazla görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin düzeltme işlemlerinin 2024 yılı içerisinde yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, maddi duran varlıklara ilişkin amortisman ayırma işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Taşınmaz kayıt ve işlemlerinin incelenmesinde, Kamu İdaresinin tahsisli olarak kullandığı taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda tahsis edilen veya tahsisli kullanılan taşınmazların nasıl muhasebeleştirileceği ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde açıklanmıştır.

Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 189'uncu maddesinde; belediyenin tahsisli kullandığı arazi ve arsalar, belediye muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 250 Arazi ve Arsalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak; 193'üncü maddesinde; belediyeye tahsis edilen binaların kayıtlı değer üzerinden 252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği ve 203'üncü maddesinde ise; tahsise konu edilen taşınmazlara tahsis edilen kamu idaresince 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç kaydedilerek amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda ise; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne paralel olarak yardımcı hesaplar oluşturulmuş ve "03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar" yardımcı hesaplarında söz konusu taşınmazların kamu idaresince takip edileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, diğer kamu idareleri tarafından Kuruma tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmesi ve tahsis edilen bu taşınmazın maliyet bedeli ilgisine göre 250 Arsa ve Araziler ve 252 Binalar Hesaplarına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, diğer kamu idareleri tarafından Belediyeye tahsis edilen 7 adet taşınmazın bulunduğu, ancak bunların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebeleştirilmemesi 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabının eksik görünmesine neden olmaktadır. Mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla İdareye tahsis edilmiş olan taşınmazların söz konusu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ilgili Maddi Duran Varlık ve Net Değer Hesaplarına alınması gerekmektedir.

BULGU 3: Mevduat Faiz Gelirleri Üzerinden Yapılan Tevkifat Tutarlarının Bütçe Geliri Olarak Kaydedilmesi

Kamu idaresinin vadeli mevduatlardan elde ettiği faiz gelirleri üzerinden yapılan tevkifat tutarlarını mevzuata aykırı olarak Bütçe Gelirleri Hesabına kaydettiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bütçe uygulama sonuçları tablosu ilkeleri" başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idarelerinin bütçe gelir ve bütçe gider hesaplarının, yılı bütçe düzenlemesi ve diğer mevzuatla bütçe geliri ve bütçe gideri olarak tanımlanan işlemlerinin kaydına mahsus olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Bankalar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 57'nci maddesinin birinci fıkrasının (a/6) bendinde; muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarlarının bu hesaba, tevkifat tutarlarının 630 Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmının 600 Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmının 181 Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedileceği, banka hesabına aktarılan tutarın tamamının aynı zamanda 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, kamu idarelerinin elde etmiş olduğu faiz gelirlerinin brüt tutarının 600 Gelirler Hesabına, söz konusu faiz gelirinden yapılan tevkifat tutarının 630 Giderler Hesabına ve banka hesabına yatan net tutarın ise Bütçe Gelirleri Hesabına kaydedileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda Yönetmelik'in, banka hesabına yatan net tutarın bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmesini; ancak faiz gelirlerinden yapılan tevkifatın sadece faaliyet giderleri ile ilişkilendirilmesini öngördüğü anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından mevzuata uygun olarak tahakkuk eden faiz gelirlerini tevkifat kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600 Gelirler Hesabına, yapılan tevkifat tutarını 630 Giderler Hesabına ve net tutarı da 102 Banka Hesabına kaydettiği; ancak mevduat faiz gelirlerinden yapılan vergi tevkifatı tutarlarını da 800 Bütçe Gelirleri Hesabına kaydettiği görülmüştür.

Söz konusu hususa ilişkin olarak örnek mahiyetinde 1655 numaralı yevmiye aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 10: Mevduat Faiz Gelirlerinden Yapılan Tevkifat Tutarlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesine İlişkin Örnek

Yevmiye Numarası	Hesap Kodu	Borç (TL)	Alacak (TL)	Açıklama
1655	102	159.455,66	0,00	Vadeli Hesaptan Elde Edilen Faiz Geliri
	630	8.392,40	0,00	Vadeli Hesaptan Elde Edilen Faiz Geliri
	600	0,00	167.848,06	Vadeli Hesaptan Elde Edilen Faiz Geliri
	800	0,00	167.848,06	Vadeli Hesaptan Elde Edilen Faiz Geliri
	805	167.848,06	0,00	Vadeli Hesaptan Elde Edilen Faiz Geliri

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, 2023 yılında kaynağında yapılan söz konusu vergi kesintilerinin mevzuata aykırı olarak bütçe geliri olarak kaydedilmesi 800 Bütçe Gelirleri Hesabının 56.311,09 TL fazla gözükmemesine neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bulgu konusuna yönelik 2024 yılında yapılan kayıtların, 2023 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu'nun doğru ve güvenilir bilgi içerebilmesini teminen mevduat faiz gelirlerinin net tutarlar üzerinden 800 Bütçe Gelirleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kalkınma Ajansı Payının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

Kamu İdaresi tarafından Kalkınma Ajansına ödenen katılım payının, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde; ajanslara, belediyelerin bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında payın cari yıl bütçesinden aktarılacağı, Bakanlar Kurulunun belediyeler için belirlenen oranı yarısına kadar indirmeye yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu yetki doğrultusunda Bakanlar Kurulu 2011/2168 sayılı kararı ile bu oranı yarıya indirmiş ve belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları pay oranını binde beş olarak belirlemiştir.

Hesaplanan ve ödenen payın nasıl muhasebeleştirileceği ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde gösterilmiştir. Yönetmelik'in, 363 Kamu İdare Payları Hesabı ile ilgili 276 ve 277'nci maddelerinde; hesabın bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı, bütçe geliri olarak tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak yazılırken 630 Giderler Hesabına borç yazılacağı, kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların ise bu hesaba borç ve ilgili hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtildiğinden, 5449 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi gereği ödenmesi gerekli olan katılım paylarının bu hesapta muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Ancak, yapılan incelemelerde 2023 yılına ilişkin olarak Ankara Kalkınma Ajansına ödenmiş olan 126.865,43 TL tutarındaki kalkınma ajans payının, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmesi gerekirken İdarenin bu tutarı doğrudan gider olarak muhasebeleştiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bulgu konusuna yönelik 2024 yılında yapılan kayıtların, 2023

yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak yukarıda belirtildiği üzere, Kamu idaresi tarafından kalkınma ajansı payının izlenmesi için 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının kullanılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Rekonstrüksiyon İşinde İhale Mevzuatına Uygun Olmayan Hususların Bulunması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3-i maddesi kapsamında 2022/849151 ihale kayıt numarası ile ihale edilen "Şeyhmuhittin Mahallesi Akpınar Sokak 120 Ada 8 Parsel ve 122 Ada 2 Parseldeki Yapıların Rekonstrüksiyon Yapım İşİ" uygulama işinde ihale mevzuatına uygun olmayan hususlar alt başlıklar halinde aşağıda açıklanmıştır.

A-Yeni Birim Fiyatla Sözleşmeye Dâhil Olan İş Kalemlerinin Miktarının Belirlenmemesi

İhale konusu uygulama işinde yeni birim fiyat tespit edilerek sözleşmeye dâhil edilen iş kalemlerinin imalat miktarlarının belirlenmemesi nedeniyle mevzuatın öngördüğü revize birim fiyat uygulamasının gerekip gerekmediğinin tespit edilemediği görülmüştür.

Bakanlık Makamının (Kültür ve Turizm Bakanlığı) 11/06/2018 tarih ve 502795 sayılı Olur'u ile yürürlüğe giren Uygulama İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan işlerin birim fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinde; proje değişikliği şartlarının ilgili koruma kurulunun onayını almak kaydı ile gerçekleştiği haller ile işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği, ancak birim fiyat teklif cetvelinde fiyatı bulunmayan yeni iş kalemlerinin bedellerinin, anılan maddede belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edileceği belirtilmiştir. Bu şekilde hesaplanacak ilave işlerin bedellerinin; yeni birim fiyatlar üzerinden yükleniciye ödeneceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, Uygulama İşlerine Ait Tip Sözleşme'nin "Sözleşmede Bulunmayan İşlere Ait Birim Fiyat Tespiti" başlıklı 29'uncu maddesinde;

“29.1. Sözleşme ve eklerinde birim fiyatı bulunmayan yeni iş kalemlerinin bedeli, Uygulama İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre hesaplanır.

29.2. Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan ve sözleşmenin yürütülmesi sırasında 29.1 maddesi çerçevesinde belirlenen her hangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 50’yi aşan artışın meydana gelmesi ve toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1’ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin yüzde elli artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yeni birim fiyat tespit edilerek sözleşmeye dahil olan iş kalemleri için projesine göre bir imalat miktarı belirlenmesi ve bu iş kalemi miktarında yukarıda belirtilen sınırlar dahilinde bir artış gerçekleşmesi halinde de revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, söz konusu ihale kapsamında yeni birim fiyat tespit edilen iş kalemlerinin herhangi bir miktar belirtilmeden sözleşmeye dâhil edildiği ve uygulamada yapılan imalat miktarı üzerinden ödemelerin gerçekleştirildiği görülmüş olup bu durumda, iş kalemine ait birim fiyatın revize edilmesinin gerekip gerekmediğinin takibinin yapılamadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen gerekçelerle İdare lehine bir uygulama olan revize birim fiyat uygulamasının gerçekleştirilebilmesi için yeni birim fiyat ile belirlenen iş kalemlerinin projesine göre miktarlarının belirlenmesi suretiyle sözleşmeye dâhil edilmesi gerekmektedir.

B-Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

Rekonstrüksiyon işinde yüklenici tarafından yaptırılan inşaat sigortalarına ait (bütün risk/all risk) bazı risk kalemlerine %2’den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

Uygulama İşleri Genel Şartnamesi’nin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddesinde yüklenicinin, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun 9’uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre

ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu belirtilmektedir.

Aynı maddenin devamında ise tüm riskler için azami %2 oranında muafiyet uygulanabileceği; deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olduğu belirtilerek bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere; uygulama işlerinin inşaat sigortası (bütün riskler/all risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmalıdır. Sigorta poliçelerindeki muafiyet oranlarının %2’lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte herhangi bir hasarda zor duruma düşmesi İdareye karşı yükümlülüklerini yerine getirmesini zorlaştırabilecek ve İdare açısından risk doğurabilecektir. Dolayısıyla Uygulama İşleri Genel Şartnamesi’nin ilgili hükmünde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

İdare tarafından ihale edilen rekonstrüksiyon işine yönelik yüklenicinin yaptırdığı tüm riskler sigorta poliçesinde diğer tabiat olayları, bakım devresi, hırsızlık ve 3. şahıs hasarları için %10 oranında tenzili muafiyet oranı uygulandığı görülmüştür.

Sonuç olarak, istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önüne geçmek adına tüm riskler sigorta poliçelerinde muafiyet oranlarının yasal limitleri aşp aşmadığı İdare tarafından kontrol edilmeli ve muhtemel zarar ve risklerin önüne geçilmelidir.

BULGU 2: Hurda Niteliğindeki Varlıklara İlgili Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması

Kamu İdaresine ait kullanılma olanağı kalmamış maddi duran varlıkların hurdaya ayrılma işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları

doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılan taşınırların hurda olarak ifade edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt Zamanı, Kayıt Değeri ve Değer Tespit Komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınırların çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hallerinde kayıtlardan çıkış işlemine tabi tutulacağı ifade edilmiş olup aynı Yönetmelik'in "Hurdaya Ayırma Nedeniyle Çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde hurdaya ayırma işleminin nasıl yürütüleceği açıklanmıştır. İlgili maddede ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği, komisyonda hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırlar için Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Hurdaya ayrılan bu taşınırların ise, 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun hükümleri, 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve Başbakanlığın 2001/15 sayılı Genelgesi'ne göre hurdaların ihtiyaç fazlasını satış yoluyla Makine Kimya Enstitüsü Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne devredilmesi öngörülmüştür.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 224'üncü maddesinde; bu hesabın çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca teknik ve fiziki nedenlerle hizmet dışı bırakılan taşınırların, Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen usuller ile hurdaya ayrılması, hurdaya ayrılan bu varlıkların ilgili varlık hesabından çıkarılarak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesi ve satılarak ekonomik değer elde edilmesi gerekmektedir. Söz konusu satış işlemi ise varlık değerinin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına alacak kaydedilmesi suretiyle muhasebeleştirilmelidir.

Yapılan incelemede ise İdarenin kullanılmaz durumda olup hurdaya ayrılma işlemleri tamamlanmamış çok sayıda taşınının mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, taşınır işlemlerinin sağlıklı şekilde yürütülmesi için hurda niteliğine haiz varlıkların usulüne uygun olarak hurdaya ayrılma işlemlerinin gerçekleştirilmesi, hurdaya ayrılanların satışının düzenli olarak yapılması, hurdaya ayırma ve satış işlemlerinin ise fiili durumu yansıtacak şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınır Mevcudunun ve İşlemlerinin Muhasebe Sisteminden Tam Olarak Takip Edilememesi

Taşınır işlemlerinin mevzuatın öngördüğü şekilde tesis edilmemesi ve muhasebeleştirilmemesi nedeniyle taşınırların muhasebe sisteminden takip edilemediği ve mali tabloların söz konusu varlıklara ilişkin tam ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

Taşınırların mali tablolarda tam ve doğru bir şekilde raporlanması, envanter ve diğer işlemlerin sağlıklı bir şekilde yapılarak taşınır ve muhasebe kayıtlarına aktarılmasına bağlıdır. Bu nedenle taşınır işlemlerinin ve kaydının Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak tesis edilmesi ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan düzenlemeler çerçevesinde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. İşlem, idari kayıt ve muhasebeleştirme süreçlerinden herhangi birinde oluşan hata, mali tabloların bu varlıklara ilişkin tam ve doğru bilgi sunması noktasında zafiyet oluşturacaktır.

Bu anlamda envanter çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yapılarak taşınır kayıtlarına aktarılması ve bu bilgilerin zamanında muhasebe birimine gönderilerek anılan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde muhasebeleştirilmesi önem arz etmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde aşağıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler nedeniyle envanter bilgisinin gerçeği yansıtmadığı, taşınır kayıtlarının sağlıklı tutulmadığı, muhasebe kayıtlarının öngörüldüğü şekilde yapılmadığı ve bu nedenle mali tabloların taşınırlara ilişkin doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür. Bahse konu olan tespit ve değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır:

- Dava konusu olan ve satın alınmakla beraber Belediye tasarrufuna girmeyen taşınırlar envanter ve muhasebe kayıtlarına yansıtılmıştır.

•Yönetmelik'in 34-35'inci maddelerinde envanter bilgisini içerecek şekilde hazırlanması öngörülen ve taşınır mal yönetim hesabına esas teşkil eden cetveller düzenlenmemiştir.

• Kullanıma verilmeyip harcama biriminde muhafaza edilen tüketim malzemeleri kayıtlardan çıkarılmıştır.

Özetle; yukarıda yer alan aykırılıklar sebebiyle envanter bilgisinin sağlıklı olmadığı ve taşınır işlemlerinin mevzuatta öngörüldüğü şekilde kaydedilmediği görülmüş; ayrıca taşınır ve muhasebe sistemindeki verilerin doğruluğu birbirleriyle teyit edilememiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi tarafından taşınır işlemlerinin mevzuatta öngörüldüğü şekilde tesis edilerek muhasebeleştirilmesi, etkin bir taşınır yönetim sisteminin kurulmasına ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına katkı sunacaktır.

BULGU 4: Taşınmaz Satış İhalelerinde Sözleşme Yapma Yükümlülüğüne Uymayan İstekliler Hakkında İhalelere Katılmaktan Geçici Olarak Yasaklama İşlemi Yapılmaması

Taşınmaz satış ihalelerinde üzerine ihale bırakılan bazı isteklilerin sözleşme yapma yükümlülüğünü yerine getirmemelerine rağmen 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihalelere katılmaktan geçici olarak yasaklanmadıkları görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 57'nci maddesinde, sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşterinin bu zorunluluğa uymadığı takdirde protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozulacağı ve varsa geçici teminatının gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise; "Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından,

bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre, üzerine ihale yapıldığı halde zamanında sözleşme imzalamayan isteklilerin geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi ve 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesine göre istekliler hakkında, ihalelere katılmaktan geçici olarak yasaklama işlemi yapılması gerekmektedir.

İdarenin 2023 yılı taşınmaz satış işlemlerinin incelenmesi sonucunda, üzerine ihale bırakılan 2 isteklinin süresinde sözleşme imzalamaya gelmemesi nedeniyle geçici teminatlarının gelir kaydının yapıldığı ancak söz konusu istekliler hakkında ihalelere katılmaktan geçici olarak yasaklama işlemi yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklanmaları için Bakanlık nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 5: Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan bir kısım taşınmazın mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtları birbirine uygun olmadığı halde ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihinin; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, kamu idarelerine ait tapuda kayıtlı olan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Ancak, İdare taşınmazları ve tapu kayıtları üzerinde yapılan inceleme neticesinde mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları farklılık gösteren taşınmazlara ilişkin cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri uyarınca tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi amacıyla tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi

İdarenin 2023 yılı gelir tarife cetveli üzerinde yapılan incelemeler neticesinde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre tahakkuk ve tahsil edilen bina inşaat ve yapı kullanma izni harçlarının mevzuatta yer alan azami tutarların üzerinde belirlendiği görülmüştür.

Belediye harçları 2464 sayılı Kanun'un ikinci kısmında yer almış, söz konusu Kanun'un ilgili maddelerinde bu harçlar için temel hususlar ile birlikte uygulanabilecek asgari ve azami tutarlara da yer verilmiştir. Bu kapsamda, Ek Madde 1 ile Ek Madde 6 arasında bina inşaat harcı; 80'inci ve 85'inci maddelerde de yapı kullanma izni harcı düzenlenmiştir.

Mezkûr Kanun'un 95'inci maddesinde belediyelerin nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca (önceleri İçişleri Bakanlığı) beş gruba ayrılacağı ve söz konusu hususun Resmi Gazete'de ilan olunacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 03.08.2022 tarih ve 31912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2022/1 seri numaralı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği ile Ayaş Belediyesinin 2'nci grupta yer alacağı belirtilmiştir.

2464 sayılı Kanun'un "Vergi ve harç tarifelerinin tespiti" başlıklı 96'ncı maddesinde aynen; "*Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder*" hükmüne yer verilerek Kanun'da

en az ve en çok tutarları belirlenen vergi ve harçların belediye grupları itibarıyla uygulama tutarlarının bizzat Cumhurbaşkanı tarafından (önceleri Bakanlar Kurulu) tespit edileceği açıkça belirtilmiş; bu kapsamda belediye meclisleri ile belediyenin diğer birimlerinin tutar tespiti konusunda herhangi bir yetkileri olmadığı zımnen ifade edilmiştir.

Mezkûr hükme dayanarak Bakanlar Kurulu tarafından çeşitli tarihlerde kararlar yayımlanmış, Kanun'da asgari ve azami tutarları belirlenen vergi ve harçların belediye grupları itibarıyla uygulanacak tutarları tespit edilmiştir.

Yapılan incelemelerde, bazı harç tutarlarının belirlenmesinde BKK ile tespit edilen tutarlara dikkat edilmediği; bu tutarların, hatta Kanun'da belirtilen üst sınırların da üzerinde mevzuata aykırı tahakkuk ve tahsilatlar yapıldığı görülmüştür.

Bina inşaat harcına ilişkin, 2464 sayılı Kanun'da belirtilen üst limit ve 13.04.2005 tarih ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2.grupta yer alan belediyeler için tespit edilen ve İdare tarafından uygulanması gereken tarife; İdare tarafından 2023 yılında uygulanan bina inşaat harcına ilişkin hatalı tarife aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11: Bina İnşaat Harcına İlişkin Mevzuata Göre Uygulanması Gereken Tarife ile İdare Tarafından Uygulanan Mevcut Tarife

	Kanun'da Belirtilen Üst Limit	BKK ile Tespit Edilen ve Uygulanması Gereken Tutar (2. Grup)	İdare Tarafından 2023 Yılı Gelir Tarifesinde Belirlenen Tutar
1. Konut İnşaatı (m ² başına)			
İnşaat Alanı			
a) 100 m ² ye kadar	1,50	0,70	500 TL (Kat Başı)
b) 101-120 m ²	3,00	1,40	
c) 121-150 m ²	4,50	2,00	
d) 151-200 m ²	6,00	2,75	
e) 200 m ² 'den yukarı	7,50	3,50	
2. İşyeri İnşaatı (m ² başına)			
İnşaat alanı			
a) 25 m ² ye kadar	6,00	2,75	1200 TL (Kat Başı)
b) 26-50 m ²	9,00	4,00	
c) 51-100 m ²	12,00	5,50	
d) 100 m ² 'den yukarı	15,00	7,00	

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, İdare tarafından uygulanan tarife cetveli BKK ile tespit edilen ve uygulanması gereken tutarların üzerinde olduğu gibi Kanun'da belirtilen her bir

konut veya işyeri biriminin ayrı ayrı inşaat sahasının yüzölçümlerinden oluşan bina inşaat harcının matrahı da mevzuata aykırı olarak belirlenmiştir.

Bina inşaat harcında hal böyle iken 2464 sayılı Kanun'un "Çeşitli Harçlar" başlıklı sekizinci bölümünde belirtilen yapı kullanma izni harcında da benzer hatalı uygulamaya rastlanmıştır. Bu harç için Kanun'da üst limit beher inşaat m² başına 0,15 TL iken; BKK'da tespit edilen ve İdarenin uygulaması gereken m² başına tutar ticaret grubu için 0,10 TL konut grubu için 0,08 TL'dir. Ancak, İdare tarafından 2023 yılında uygulanan tarife ticaret grubu için 750 TL, konut grubu için 500 TL olup gerek BKK'da tespit edilen ve uygulanması gereken tutarların gerekse de Kanun'da belirtilen üst limitin üzerindedir.

Kanun'da en az ve en çok hadleri belirtilen ve belediye grupları itibarıyla alınacak tutarların, doğrudan Cumhurbaşkanınca (önceleri Bakanlar Kurulu) tespit edilen harçların belediye meclis kararı ile kanuni sınırların üzerlerine çıkarılması mümkün değildir. Kurum tarafından kanuni dayanağı olmadan gelir toplanamayacağı gibi kanunlarda belirtilen sınırların aşılması da mümkün değildir.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki sürece ilişkin bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, hatalı uygulamalara son verilerek tarife cetvellerinin tümüyle gözden geçirilmesi, kanuni düzenlemelere ve daha önceden yayımlanmış Bakanlar Kurulu kararlarına aykırı hususların düzeltilmesi, İdare tarafından gerçekleştirilen tahakkuk ve tahsilatların hukuka uyarlılığı açısından önem arz etmektedir.

BULGU 7: Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinde, sayma usulü ile belirlenen ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurularak yerine getirilebileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların doğrudan temin usulü ile gerçekleştirilmesinde mevzuata uygun olmayan ve Kamu idaresi tarafından da iştirak edilen hususlara aşağıda başlıklar halinde yer verilmiştir.

A-Parasal Limit Dahilindeki Doğrudan Temin Usulü İle Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin usulü ile parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların mevzuatta öngörülen %10 sınırını aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'nin "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesine göre; idarelerin parasal limitler dâhilinde yapacakları harcamalar yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'una kadar olabileceği ve söz konusu oran hesaplanırken kamu kurum ve kuruluşlarının yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarının dikkate alınacağı ve mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı hesaplama yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idarelerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapacakları alımlara ilişkin bir sınır bulunduğu, parasal limitlerin tespitinde bütçeye konulan ödeneklerin toplam tutarının değil, ödenek hangi amaçla bütçeye konulmuş ise o amaç için konulmuş ödeneğin toplam tutarının dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sınırın aşılabacağı öngörülmesi halinde ise, Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınmalıdır.

Ancak yapılan incelemelerde, İdarenin 2023 yılında doğrudan temin kapsamında yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamalarında aşağıdaki tabloda görüleceği üzere yasal sınır olan %10 oranının aşıldığı ve KİK'ten uygun görüşün alınmadığı görülmüştür.

Tablo 12: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan ve %10'luk Sınırı Aşan Alım Tutarları

Harcama Kalemleri	2023 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (TL) (A)	Toplam Ödeneğin %10'u (Sınır) (TL) (B=A*%10)	22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)(C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (C)-(B)
Mal Alımı	28.102.000,00	2.810.200,00	18.568.668,75	15.758.468,75
Hizmet Alımı	18.669.000,00	1.866.900,00	5.805.893,97	3.938.993,97
Yapım İşi	5.030.000,00	503.000,00	1.871.866,36	1.368.866,36

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin yöntemi ile parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde %10 sınırına dikkat edileceği, sınırın aşılması durumunda Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, parasal limit dahilindeki doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda %10 sınırının aşılmasına rağmen Kuruldan uygun görüş alınmamasının mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmekte olup Kanun'un emredici hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

B-Belirli Süreyi İhtiva Eden Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

İdarenin yapmış olduğu bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi içermesine rağmen alımlara ilişkin olarak sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22.1.1.3'üncü maddesinde, "Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu kapsamda yukarıdaki mevzuat hükmü uyarınca, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda sözleşme düzenlenmesi idarenin takdirinde olan ve zorunluluk arz etmeyen bir husus olup gerçekleşmesi belli bir süreyi gerektiren alımlarda ise sözleşme düzenlenmesi zorunluluktur.

Yapılan incelemede, İdarenin gerçekleştirdiği bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi ihtiva ettiği ancak bu alımlar için herhangi bir sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir. Örneğin; Akkaya Mahallesi Köy Konağı Tadilat Bakım ve Onarım İşi, Başberek Mahallesi

Köy Odası Çatı Tadilatı ve Ilıca Binası Çatı Yapım İşi, İlhan Mahallesi Köy Konağının İskeleli Köprü Yapım İşlerinde sözleşme yapılmamıştır.

Kamu İdaresi cevabında, 2024 yılı ve sonrasında belirli süreyi ihtiva eden doğrudan temin alımlarında sözleşme yapmaya özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İhale Genel Tebliği hükümleri gereğince belli bir süre ihtiva eden mal, hizmet ve yapım işlerinde sözleşme yapılması gerekmektedir.

C- Parasal Limit Dahilindeki Doğrudan Temin Alımlarında Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılan alımlarda kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Teyit işlemleri" başlıklı 30.5'inci maddesinin 30.5.4'üncü bendinde; 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılamayacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından parasal limit dahilinde gerçekleştirilen alımların Kamu İhale Kurumunun internet sayfasından yasaklılık teyitlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda kişi yada firmaların ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının sorgulanmaya başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi tarafından parasal limitler dahilinde yapılan doğrudan temin alımlarında kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmesi gerekmektedir.

D-Kamu İhale Kanunu'na Göre Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) Kaydedilmemesi

Doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna kaydedilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'da ihale ve diğer satın alma süreçlerinin yürütülmesi için Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan EKAP'a ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İlgili Kanun maddesinde EKAP'ın kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda değinilen görev ve yetkilere istinaden Kamu İhale Kurumu, Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2. maddesine göre doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiğini düzenlemiştir.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Bu durum yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmekle birlikte bir yandan da 4734 sayılı Kanununun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan ve söz konusu Kanun'un 21'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında parasal limitler dâhilinde yapılan harcamalarının, idarenin bütçesine bu amaçla koyduğu ödeneğin %10'unu aşamayacağı hükmüne ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile de teyit edilememesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna kaydedileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımların Tebliğ'de belirtilen usul ve esaslar dâhilinde EKAP'a kaydedilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 8: İdareye Ait Akaryakıt İstasyonunda Otomasyon Sisteminin Bulunmaması

İdarenin, tasarrufundaki araçlara yakıt vermek için kullandığı akaryakıt istasyonunda merkezi otomasyon sisteminin bulunmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli

ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İç kontrol" başlıklı 55'inci maddesi uyarınca ise iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler şeklinde tanımlanmış olup, iç kontrol sistemi ile mali iş ve işlemlerin kontrol sürecinden geçirilip riskin en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Yapılan inceleme neticesinde, İdarenin tasarrufundaki araçların akaryakıt ihtiyacının şantiyesinde bulunan akaryakıt tankından temin edildiği, bu istasyonda araçlara verilen akaryakıtların takibine ilişkin herhangi bir otomasyon sisteminin kurulmadığı, akaryakıt takibinin personel marifetiyle tutulan kayıtlar ile yerine getirildiği görülmüştür. Akaryakıt temin ve kullanım işleminin profesyonel bir sistem tarafından takip edilmemesi, İdare açısından iç kontrol zafiyeti oluşturmakta, hata yapma riskini artırmakta, kaynak ve zaman kaybına yol açmaktadır.

Ayrıca otomasyon sistemi olmadığı için bazı alanlara ilişkin anlık veriler (akaryakıt tankının anlık yakıt durumu vs.) temin edilememekte ve bu verilere ilişkin ihtiyaca uygun raporlama yapılamamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak akaryakıt istasyonunda; satışın yapıldığı tarih ve saat, verilen yakıt tipi, yakıtın litresi, yakıt verilen aracın plakası, aracın fiili kullanımlarına ilişkin bilgiler vs. gibi verileri içerecek ve ihtiyaca uygun rapor sunacak bir otomasyon sisteminin kurulması gerekmektedir. Böylece hata yapma riski en aza indirilecek, görevli personelin iş yükü azaltılacak ve iç kontrol zafiyetlerinin önüne geçilecektir.

BULGU 9: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip edilmediği ve tahsilatının gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin, taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına ve bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik elektronik haberleşme altyapısı, elektronik haberleşme şebekesi, geçiş hakkı, geçiş hakkı sağlayıcısı, işletmeci, geçiş hakkı ücreti ve geçiş hakkı ücret tarifesi gibi birçok kavramı tanımlamıştır.

Yönetmelik’in “Geçiş Hakkı Ücretleri” başlıklı 9’uncu maddesinde; geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için geçiş hakkı sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücretinin, yine bu Yönetmelik’in ekinde yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosunda belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Tarife Tablosu incelendiğinde, büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler ile büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler için farklı tarifelerin belirlendiği, başka bir ifadeyle ilçe belediyelerinin sorumluluğunda olan yerlerde söz konusu ücretlerin ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmesinin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre İdare tarafından söz konusu tarifede tavan olarak belirtilen tutarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından altyapı geçiş hakkı bedellerinin belirlenmediği ve buna ilişkin bir tarifeye 2023 yılı Gelir Tarifesinde yer verilmediği dolayısıyla bu yönde herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki sürece ilişkin bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlar üzerinden geçiş hakkı ücretinin tahsili amacıyla gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Yetkilendirilmiş Muayene Kuruluşuyla Meclis Kararı Olmaksızın Asansör Periyodik Kontrolüne İlişkin Hizmet Protokolü İmzalanması

A tipi muayene kuruluşu tarafından Belediyeye aktarılacak olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın Belediye Meclisi tarafından belirlenmediği ve doğrudan Belediye Başkanı ile yetkili asansör kuruluşu arasında protokol yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde; belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Ayrıca Kanun'un "Belediye meclisi" başlıklı 17'nci maddesinde de Belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu ifade edilmiştir.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin "Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi" başlıklı 10' uncu maddesinde;

" (1) Periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyat, Komisyon kararı doğrultusunda EK-1'de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığına göre ilgili idarenin karar organı tarafından belirlenir.

(2) Bir sonraki yıl için geçerli sayılacak olan taban ve tavan fiyatları, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca o yıl tespit ve ilan edilen yeniden

---

değerleme oranı kadar takip eden yılın Ocak ayı itibarıyla arttırılır ve Bakanlık tarafından ilan edilir.

(3) Periyodik kontrol ücreti, ilgili idare karar organı tarafından belirlenen fiyatın ilgili idare payı ile birlikte KDV hariç toplamına eşittir.” hükmü yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik’in “Periyodik kontrol ücretinin tahsili” başlıklı 23’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise, ilgili idare tarafından talep edilmesi ve protokolde belirtilmesi durumunda EK-1’de yer alan taban ve tavan fiyat aralığındaki ilgili idarece belirlenen fiyatın azami %10’unun protokol yapılan ilgili idareye A tipi muayene kuruluşunca aktarılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerde karar organı belediye meclisleridir. Bu sebeple Belediyeye aktarılacak olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyatın Belediye Meclisince belirlenmesi ve yetkilendirilecek muayene kuruluşu ile yapılacak protokolde belirlenen fiyata ilişkin orana yer verilmesi gerekmektedir. Ancak Belediye ile firma arasında yapılan protokol incelendiğinde, belediye meclisi tarafından bu hususta karar alınmadığı ve doğrudan Belediye Başkanı ile protokol yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, asansör muayene kuruluşu tarafından Belediyeye aktarılacak olan periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak fiyata ilişkin Belediye Meclisince karar alınması ve buna ilişkin orana muayene kuruluşu ile Belediye arasında imzalanan protokolde yer verilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması	2018	Yerine Getirilmedi	Yerine getirilmeyen söz konusu husus, Raporumuzun “Diğer Bulgular” bölümünde “Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması” başlığı ile bulgu konusu edilmiştir.
Mali Tabloların Taşınmazlara İlişkin Doğru Bilgi Sunmaması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgunun gereği kısmen yerine getirilmiş olup, yerine getirilmeyen söz konusu husus, Raporumuzun “Diğer Bulgular” bölümünde “Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins

			Tashihlerinin Yapılmaması” başlığı ile bulgu konusu edilmiştir.
Taşınmazlara Amortisman Ayrılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Yerine getirilmeyen söz konusu husus, Raporumuzun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde “Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması” başlığı ile bulgu konusu edilmiştir.
Taşınır Mevcudunun ve İşlemlerinin Muhasebe Sisteminden Tam Olarak Takip Edilememesi	2018	Yerine Getirilmedi	Yerine getirilmeyen söz konusu husus, Raporumuzun “Diğer Bulgular” bölümünde “Taşınır Mevcudunun ve İşlemlerinin Muhasebe Sisteminden Tam Olarak Takip Edilememesi” başlığı ile bulgu konusu edilmiştir.

--	--	--	--